

Nipəri nəkukuə sə rani nipwrai nəgkiariien me (Diksonari)

Agelo: Nagelo me irəha nənimwın me Kumwesən rino irəha kamho tukwini nari min. Nagelo me kamhəgnəgini Kumwesən fwe ia neiai (Mat 2:14). Nəpın me nepwın nagelo me həgkiari m nərmama, mhəvisau pen mınraha nəgkiariien sə Kumwesən rokeikei mə tuhəregi (Dan 9:20-23, Mak 16:5-8, Luk 1:26, Wok Me 1:9-11). Kumwesən ramərhi pehe nagelo me kamhəuvehe mamhasitu ia nərmama səməme tuhəuvehi nimiruien rerin (Hip 1:14).

Mətə nagelo me nepwın nəha ikin həpwəh no tukwiniien nari m Kumwesən. Irəha nagelo ərəha me. Kani mwi irəha mə nəremhə me. İremhə i in rasori ia nirəha nəghin nə Setan. Wok səvəi Setan mine nagelo me səvənhi kamheikuə ia nərmama ia tənəmtənə me. Irəha həpwəh nokeikeiien mə nərmama tuhəni nipərhiien ia Iesu Kristo (2Kor 4:3-4, Rev 20:1-3,7-8). Tukamevən tukərarki pen nagelo ərəha me ia kwopun napw asori rauək rerin ikin. Nərmama səməme kamhəkuriə ia nagelo ərəha me nəha tukərarki pen mwi irəha həvən ia kwopun nəha (Mat 25:41).

Aposol: Nəgkiariien i aposol nipwran in i mə İərmama sə kinərhi pen in. Aposol riti rauvehi nasoriien maməgkiari tukwini səvəi iamə asori sə rınərhi pen in. Iesu rıməuvei pen nasoriien m nərmama səvənhi twelef

mə irəha aposol me səvənhi. Wok səvəi aposol me səvəi Iesu ro iamınhi irə. Irəha hənətoni ia nənimenraha mə Iesu rinətui mwi ia nemhəien səvənhi. Irəha həməni irapw nəgkiariien amasan səvənhi. Nənə mhərpwi nousəsımwınien vi me səvəi nakalasia me ia kwopun me. Nənə nəpın rıpık irəha ho nımtətien me ia nıskaiien səvəi Nənımwın İk-inan. Nımtətien me nəha ho nukurənien i mə nəgkiariien amasan səvəi Iesu Kristo ro nıpərhiēnien (Mak 16:19-20, Rom 15:19, Hip 2:4).

Iesu rətui mwi ia nemhəien səvənhi. Nəpın nəpwın rukurau nənə, in rier irapw tı Pol məkwein in mə in truvehi wok səvəi aposol. Nərmama kuatia kuatia me nəha ikın rəmwhen ia Panapas sə nərmama kamhəkwein irəha mə aposol. Nəri auər a həkətəni mhə Iesu Kristo. Nənə nəpın səvsini nəgkiariien nəha aposol ia nəkukuə i Wok Me, nıpwran rani mə nərmama me i twelef səvəi Iesu hənəvən irəha min. Nənə ia nəkukuə i, Pol rini mə in mwi aposol riti səvəi Iesu mətə in rıpkavən mhə irəha nərmama me nəha twelef. Nəkukuə nəha raməgkiari pık ia aposol mi Pita mine Pol. (Mat 10:1-4, Mak 3:13-19, Luk 6:12-16).

Elta: Elta me irəha nəmə asori me kamhətui tı nakalasia me ia nousəsımwınien me səvənraha. (1Tim 3:1-7)

Epikurien me mine Stoik me: Irəha nahatən me səvəi nəkur Kris fwe tui anan kamhətui nıpərhiēnien. Ia nəpın nəha Niutestamen raməgkiari irə nəkur Kris hək hənəmesi pen nahatənien səvəi nahatən me nəha. Epikurien me həməni mə nukune nımıruien amasan in i

mə nərmama tuhətui narimnari me səməme hamo iərmama riti rerin ramagien. Stoik me həməni mə rekəm iərmama traməkeikei məmwur mə rerin trəpwəh nagienien məpwəh mwi nəmisəien nəri auər a narəien səvənhi rəfo irə ramasan uə rərəha. (Wok Me 17:18)

Farisi: Farisi me mine nahatən me səvəi loa irəha nəmə asori me səvəi nəkur Isrel ia nəpin səvəi Iesu. Irəha həukurən amasan loa me pam səməme Kumwesən rīməuvei pen m Moses, nənə mamhahatən mə nərmama tuhaməkeikei mhesi pen əknekən loa me pam nəha ia noien sə ratukwatukw amasan. Irəha kamhahatən mwi noien me mine loa me nepwin səməme kamripin pen ia loa sə Kumwesən rīməuvei pen. Irəha haməfiəutə pik irəha nənə rerinraha rirhi mə irəha hasori ia nərmama me pam. Irəha həməni mə noien səvənraha ramasan. Mətə nipərhiəien irəha həpik kamho noien səvəi kəuətkəsua. Irəha hənəmwəki Iesu nənə mhokeikei mə tuhousi əpune in. Əvsini mwi nəgkiariien i Satusi ia diksonari i.

Herot: Ia Niutestamen kaməkwein nərmama kefə nəghinraha i Herot.

(1) *Herot asori.* In kig səvəi nəkur Jutia nəpin Iesu rinətui. In raməmwur mə trousi əpune Iesu nəpin in ramouihi (Mat 2:1-22, Luk 1:9).

(2) *Herot Antipas.* In tini Herot asori. In ramərimənu ia tənə Kalili nəpin Iesu ramavən mani irapw nəgkiariien səvəi Kumwesən mamə nīmətəien me. Herot Antipas riri Herotias. In rinərhi pen iaruağən riti səvənhi revən mərai raka

kənkəpwə Jon Paptas fwe ia kalapus (Mak 6:14-29). Nəmə asori me səvəi nəkur Isrel haməuvehi Iesu mhəuvən ti Herot Antipas mə in trini mə Iesu traməkeikei memhə (Luk 23:6-12).

(3) *Herot Akripa sə rukupwən.* In tini Aristopolas. Piəvni Herot Antipas. In rino nərhəaien m nakalasia me nəpən Iesu rinətui raka ia nemhəien. Rinousi əpune Jemes i piəvi Jon (Wok Me 12:1-23).

(4) *Herot Akripa sə resi pen.* In tini Herot Akripa sə rukupwən. Kurirə Pol revən fwe Rom mə Kig Sisa trəkiri nəgkiariien səvənhi, Herot i riregi nəgkiariien səvəi Pol ia nəmri Festas (Wok Me 25:13–26:2, 26:19,27-32).

Hosana: Kupwən nīpwrai nəgkiariien i Hosana kani mə uvehimīru. Nənə kurirə irə nīpwrان ruvehe mə əgnəgini uə ni vivi.

Iəməti Iərmama: Nəgkiariien i Iəməti Iərmama in nəhag riti. Iesu rani pīk nəgkiariien nəha, mani atukw a in. Iesu in Iəməti Iərmama. Nīpwrان mə in iərmama rəmwhen a ia kitaha, mətə nəhag nəha ramahatən pen mwi mə in Kristo, iərmama i profet kupwən me həməni mə truvehe. Ia nəməkrəhaien səvənhi Profet Taniel rinətoni iəməti iərmama riti revən mərer ia nəmri Kumwesən, nənə Kumwesən ruvei pen nasoriien min trərimənu ia nərmama ia tənə m tənəməpam (Dan 7:13-14).

Iesu: Nīpwrai nəhag i Iesu in i iərmama sə rauvehimīru nərmama. Kumwesən rinəkwein tini Meri mə Iesu ti nəri nə mə in truvehimīru nərmama me səvənhi muvehi raka nərhəaien me səvənraha (Mat 1:21). Nəhag me nepwən

səvəi Iesu kaməkwein in mə Iesu Kristo, Tini Kumwesən, Iəməti Iərmama, Kwənəkwas səvəi Kig Tevit.

Iotukwininari: Ia nəp̄in səvəi Niutestamen iotukwininari me səpəmsəpə. Nepw̄in k̄inərkwi tərini irəha kamho auər a wok səvəi iəmə asori. Iotukwininari me nəha hərəirei noien nətərigien atukw səvənraha, mətə iərməpə ramərimənu ia nirəha. Kani mwi irəha mə slef me. Iotukwininari me nepw̄in mwi nəha ik̄in kamho wok səvəi nərməpə mətə kamhəuvehi nərəkuien irə (Luk 15:19). Kipkərihi tərini mhə irəha mə irəha slef me, mətə irəha həseni a mə iərməpə trini nəkwan ti nirəha i nənə irəha tuho rerinraha ragien a.

Isrel: Isrel nəhag vi riti sə Kumwesən riməuvei pen m Jekop t̄ini Aesak m̄ine Repeka. Kaha səvəi Isrel in nə Epraham. Isrel t̄ini iərman twelef. Nənə irəha i kaha kupwən me səvəi nəkur Isrel. Kwopun sə hamarə ik̄in kani mwi mə tənə Isrel. Kupwən kani t̄iprənə i mə Kenan.

Kamel: In nər̄im̄iru riti kaməkure irə rəmwhen ia hos. Mətə in rupwinari ouih̄i a ia hos. In rəmwhen ti navənien fwe kwopun akwesakwes ik̄in. Rapeki nari pam me kamo t̄inari ia n̄imw̄er̄in.

Kəfəfau səvəi nisaiien: Kəfəfau səvəi nisaiien Nəkukuə Ikinan raməgkiari irə riti kəfəfau k̄ino ia n̄imwai nei uə tihinari me, nənə kəfəfau pen ia kənkapwə iərmama riti ti nəgnəgin̄iien in. Rəmwhen ia iərmama riti sə rəvtənhi nərmama ia naiuien. Kəfəfau riti mwi in kəfəfau səvəi kig sə k̄ino ia kol sə ram-

serser. Kɛfɛfau pen kɛfɛfau nɛha ia kɛnkɔpwɛ kig ramahatɛn pen mɛ in rasori kamsiai in.

Kig Sisa: In nɛghi iɛrmama sɛ ramɛrimɛnu ia nɛkur Rom fwe kupwɛn.

Kol: In kɛpwier sɛ ramserser pik. Kamo narimnari me irɛ nɛnimenraha rutɛ pik rɛmwhɛn ia rig, uɛ nari krukwi pen ia nifregi iɛrmama, uɛ kwɛnari sɛ kamɛkwani.

Krep: Krep in nei riti kɛpwei rutɛ muviris rɛmwhɛn ia nɛkwus. Kamo waɛn irɛ. Raukuɛ nukwan ramo tipwɛn.

Kristo: Ia nɛgkiariien sɔvɔi nɛkur Kris fwe kupwɛn nɛpwran rani mɛ iɛrmama sɛ Kumwɛsɛn rimɛrfi mɛ trɛrhi pehe i ruvehe muvehimiru nɛrmama. Nɛkur Isrel hɛpik hɛni Iesu mɛ ripko mhɛ in Kristo, in iɛrmama auɛr a. Mɛtɛ narɛien sɔvɔi Iesu rino nɛgkiariien me sɔvɔi profet tui me hɛuvehe mhɛuvɛukuɛ. Nɛpɛn Iesu rinɛtui ia nemhɛien sɔvɛnhi, ramahatɛn mɛ Iesu in Kristo (Rom 1:14).

Kwopun akwesakwes ikɛn: Nɛpɛn kamɛgkiari ia kwopun akwesakwes ikɛn ia Niutestamen nɛpwran mɛ kwopun nɛha nɛrmama hɛiwɛn ikɛn. Narimnari me hɛpkutɛ amasan mhɛ ikɛn.

Kwopun ikinan: Rum riti ia nɛkwai nimwɛ sɔvɔi Kumwɛsɛn.

Kwopun ikinan anan: Rum riti mwi ia nɛkwai nimwɛ sɔvɔi Kumwɛsɛn.

Loa sɔvɔi Moses: Nɛgkiariien nɛha Loa, uɛ Loa sɛ kimɛrai, nɛpwran rani mɛ Kumwɛsɛn rimɛuvei pen Loa me m nɛkur Isrel. Nɛghi nɛkukuɛ krirum sɛmɛme hamarɛ ia Oltestamen. Nɛghinraha ia Bislama Jɛnesis, Eksodas,

Levitikas, Namba, mine Dutronome. Nəkukua me naha krirum hāmwhen ia nukune loa me pam sāvənraha nəkur Isrel.

Mastat: In nei sə kauvei pen nunin ia nəveginien mə trapein amasan. Nunin rouihi anan ia nuni nei me (Mat 13:31).

Mesaea: Nipwran rəmwhen ia Kristo uə Iəməti Iərmama. Kumwesən rinərhi pehe mə tru-vehe muvehimiru nərmama.

Nənimwın İkinan: Nənimwın İkinan in Nənimwın i riməuku pen ti Tata Kumwesən mine Tini. Kani in mə Iasitu (Jon 14:15-17). Ramarə ia reri nərmama me i kamhəni nipərhiendien ia Iesu Kristo (Rom 8:9). Nənimwın İkinan in Kumwesən (Wok Me 5:3-4).

Nənimwi nari sə kaməfwaki pen min: Nənimwi nari nepwın kuvnhi nərimiru me irə, kuvnhi nərmama irə, uə kumwesən kwərhakwərha me, uə nəri əpə riti. In nari riti sə nərmama kamho ia nei, uə aean riti, uə ia kəruətərei. Nərmama ho mamhəfwaki pen minraha, mamhəvi netə ramevən ti nənimwi nari me naha. Kumwesən raməmwəki noien i nərmama kamhəfwaki pen m nənimwi nari me. (Eks 20:4-5, Kol 3:5-6, Efes 5:5-6, 1Jon 5:21)

Nakalasia: Misi Watt rinakres nəgkiariien i fwe kupwən. Nukune nəgkiariien i nəgkiariien Krik sə rani mə eklessia. Nipwran in i mə nərmama me i Kumwesən rinəkweın irəha həuvehe nərmama me sāvənhi. Ia Inglis kani nəgkiariien i mə the Church. Bislama rani mə Jyos. Nəgkiariien me nepwın ia tənə kamhəni mə Nimwəfwaki. Mətə kimaha iahaməni mə

nakalasia me. Kwopun me nepwɪn iahaməni mə nousəsɪmwɪnien səvəi nakalasia me. Iahaməni iamɪnha irə mə nərmama tuhəukurən mə Jyos səvəi Kumwesən rɪpko mhə nimwə riti, mətə kwa nərmama. Kwopun iərmama kəru uə kahar səvəi Iesu housəsɪmwɪn irəha me ikɪn Iesu ramarə ti nɪrəha ia kwopun nəha nəri auər a mə nimwəfwaki riti riwən (Mat 18:20).

Neai: In i kwopun kitaha nakalasia me tsəuvən mharə fwe ikɪn kitaha Kumwesən ia nəpɪn riti. Neai rɪpko mhə neai sə samətoni məkwə mɪne kəməhau me irə, rekəm. Neai in kwopun Kumwesən ramarə ikɪn.

Nitətə ia neai: Ia nəkukuə Matiu rɪmərαι nəgkiariien i nitətə ia neiai nɪpwran mə nitətə sə Kumwesən ramərimənu irə (Mat 13:31-33, Luk 13:18-20). Ia kwopun me nepwɪn mwi ia Niutestamen nɪpwran mə kwopun Kumwesən ramarə ikɪn fwe ia neiai (Efes 2:6).

Nitətə sə Kumwesən ramərimənu irə: Kumwesən in kig sə ramərimənu rerɪn ia narimnari me pam fwe ia neiai mɪne ia təkure tɪprənə (Sam 145:13, Dan 4:34-35). Ro iamɪnhi irə kitaha səukurən nɪniien mə nitətə sə Kumwesən ramərimənu irə rɪnarə raka nənə tɪpkiwən mhə. Mətə ia nətəien riti mwi kitaha sətoni mə nitətə sə Kumwesən ramərimənu irə rɪpkuvehe mhə ihi. Nərəhaien rasori ia tɪprənə i. Nərmama kamhərui nəkwai Kumwesən. Setan ramə noien ikou me səvənhi. Kitaha sameitenhi mə nitətə sə Kumwesən ramərimənu irə trier pehe. Kig sə ramərimənu ia nitətə səvəi Kumwesən in nəha Iesu. Nəpɪn in truvehe mwi irə kitaha

tsəni mə, “Təkwtəkwuni nəha Kumwesən səkitaha truvehimiru kitaha! Təkwtəkwuni nəha in tro sətəni mə in rauvehi niskaiien, nənə, təkwtəkwuni nəha in ramərimənu! Nənə təkwtəkwuni nəha Kristo səvənhi tro sətəni mə in rasori ia narimnari me pam!” (Rev 12:10). Nərmama səməme kamhəni nīpərhienien ia Iesu Kristo tuhəuvnimwə ia nitətə nəha. Irəha tuhamarə rerin irəha Iərimənu səvənraha. Mətə nərmama səməme kamhərui nəkwai Kristo tuhəpkuvnimwə mhə ia nitətə nəha (Mat 25:34,36, 1Kor 6:9-11, Rev 21:5-8).

Nəveginien Ikinan: Kurirə Iesu remhə ia nei kamarkuau in rəkwein nərmama me səvənhi həuvehe mhani pəri nari irəha min ia nəveginien asori səvəi Pasova. In riməuvehi bred məkwsen, muvei pen m nərmama me səvənhi hani. Nənə riməuvehi waen, muvei pen minraha hənimwi. Bred mine waen krouahatən pen nemhəien səvəi Iesu. Kinousi əpune nīpwran niten rinaiu tukutaha. Nəpin tsani bred nənə mhənimwi waen nəha kitaha nakalasia me reritaha traməkeikei mirhi nemhəien səvənhi ia nei kamarkuau. (Mak 14:12-26, Mat 26:17-30, Luk 22:7-23, 1Kor 11:23-25)

Nimwə səvəi Kumwesən: Fwe kupwən nimwə riti səvəi Kumwesən rinərer fwe tənə Isrel ia taon asori səvənraha Jerusalem. Fwe ikin, pris me səvəi nəkur Isrel haməvi netə ti naikuas rakaien nərəhaien me səvəi nərmama me səvəi Kumwesən. Mətə ia nuk 70 naruagən me səvəi nəkur Rom həuvehe mhousi testesi pam nimwə nəha. Nəkwai nimwə nəha rum

kəru. Rum riti kani mə kwopun ikinan. Nənə rum riti mwi kani mə kwopun ikinan anan.

Nəveginien asori kani mə Pentekos: Pentekos in nəveginien asori riti səvəi nəkur Isrel. Irəha hamo nəveginien asori nəha nəpın 50 kurirə nəveginien asori kani mə Pasova. Nəpın Iesu rinamarə irə nəkur Isrel kamho nəveginien asori nəha kamhəgnəgini Kumwesən ti nəveginien vi fwe nəmhien. Nəpın nəha Pentekos, in nəha nəpın Nənımwın Ikinan rıməuvehe irə mukuər ia reri nərmama səvəi Iesu (Wok Me 2:1-4, 20:16, 1Kor 16:8).

Nəveginien asori kani mə Pasova: Pasova in nəveginien asori riti səvəi nəkur Isrel. Irəha hamo nəveginien asori nəha rerınraha ramrhi nəpın nəha Kumwesən rıməiri raka kaha kupwən me səvənraha ia tənə Ijip. Ia nəpın nəha rıməiri raka irəha irə in rousi əpune nıpwnəti nəkur Ijip me nəmritaik me, mətə in rəpwəh nousi əpune nıpwnəti nəkur Isrel me ti nəri nə mə hənahakwi pen netə ia kwəruə ia nimwə me səvənraha. Noien nəha Kumwesən rino rahatən pen wok sə Iesu Kristo truvehe mo muvehimiru nərmama ia niten.

Nəveginien asori səvəi pret yis riwən irə: In nəveginien asori riti səvəi nəkur Isrel. Nəpın nəkur Isrel həməier fwe Ijip haməuvani pret nəha yis riwən irə mə irəha tuhəuvani akwauakw mə həier fwe Ijip ti nəri nə mə bred nəha yis riwən irə ramafə akwauakw a. (Mat 26:17, Mak 4:1-12, Luk 22:1-7)

Nui Asori Kalili, Nui Asori Taepirias:
In nui asori riti fwe prehi ia tənə Isrel.

Nəpwəmwisien səvənhi rəmwhen ia 22 kilometa. Nasoriiien səvənhi rəmwhen ia 12 kilometa. Mavi rəmwhen ia təsi. Peiau peiau fwe ikɪn səvənhi. Kani mə Lek Kenesaret ia Luk 5:1. Ia Jon 6:1 nəghin riti mwi Taepirias.

Nuvehiiien ninhum: In noien riti səvəi nəkur Isrel hamo fwe tui muvehe meste pehe ipwet mine. Ropə ia noien i nəkur ia Tənə kamho. Kupwən anan Kumwesən rino promes riti irau Epraham mə in Kumwesən səvənhi nənə Epraham mine nimwipwini me irəha nipwnəti Kumwesən me. Kumwesən rini pen ti Epraham ia Jenesis 17 mə tukuvehi ninhum m nərman kəmri karen irəha mə irəha nərmana me səvənhi. Trini minuə iərman rətui muvehi nəpɪn eit, kuvehi ninhum min rahatən pen mə rauvehi nəvəhagien sə Kumwesən riməuvei pen m Epraham. Ia nəpɪn səvəi Oltestamen nuvehiiien ninhum ramahatən pen mə iərman in kwənəkwus riti səvəi Epraham. Mətə Pol rahatən mə noien səvəi nuvehiiien ninhum ro nəri auər a təkwtəkwuni. Nuvehiiien ninhum ko ripkuvehi mhə ik ikevən ia neai. Mətə tikini nipərhiienien ia Iesu Kristo pwəh Iesu ruvehi raka nərəhaien ia rerim. Noien iaminha irə in nəha noien pərhiien səvəi nuvehiiien ninhum m iərmana. (Rom 2:25-29, Kal 6:15-16, Kol 2:11)

Nuviiien netə: Fwe kupwən nərmana haməuvehi nərimiru me səpəmsəpə rəmwhen ia mak, kau, uə sipsip, mhəuvehi mhəuvən, mhəuvei pen m pris me mə tuhəuvani əmwesi ia təkure nifatə, mhəvehi raka nərəhaien me

sǝvǝnraha. Nǝpǝn me nepwǝn mwi kamhǝuvei pen nǝrimǝru me iamǝnha irǝ ia tǝkure nǝfatǝ ti nǝgnǝgǝniien Kumwesǝn irǝ. Mǝtǝ trǝni minuǝ nǝrimǝru sǝ ramemhǝ uǝ rǝrǝha ko kǝpwǝh nuvei penien m Kumwesǝn ia tǝkure nǝfatǝ sǝvǝnhi. Noien nǝha ro nǝmtǝtien sǝ ramahatǝn pen mǝ nǝte Iesu traikuas raka nǝrǝhaien me.

Perel: In kǝpwǝier amasan riti sǝ ramǝmak ia nǝkwai nari riti fwe ia tǝsi kamo kwǝnari ia nǝnimen minǝ nari krukwi pen ia nǝfregi iǝrmama.

Pokis sǝvǝi nǝgkiariien i Kumwesǝn rinǝrihi tǝrini ǝknekin: Pokis i ramahatǝn pen Loa sǝvǝi Moses. Loa nǝha nǝgkiariien i Kumwesǝn rinǝrihi tǝrini ǝknekin, mǝmri nǝkur Isrel hǝnamarǝ irǝ fwe kupwǝn. Kimǝuvrhǝkin pokis nǝha ia timpa nǝnǝ kuvegi nǝkarkaren me ia kol. Ia nǝkwai pokis nǝha tekinari riti kino ia kol nǝveginien nǝha kani mǝ mana rukuǝr irǝ. Rigi nei nǝha rǝno tihǝn mahatǝn pen Eron mǝ in pris, in mwi ia nǝkwai pokis nǝha. Kǝruǝterei mi kǝru nǝha kimǝrai pen loa me ten ia nirau irau mwi fwe ikin. Nǝpǝn nǝkur Isrel hǝier ia kwopun riti mhǝuvǝn ia kwopun riti mwi, nǝnǝ mamhǝuvehi pokis i. Nǝpǝn harǝ ia kwopun riti nǝnǝ mhǝmri pen pokis nǝha ia nimwǝ tapolen sǝ ro ikinan. Pokis i minǝ narimnari me ia nǝkwan irǝha pam ho ikinan ti nǝri nǝ mǝ irǝha hǝmwhen ia nǝmtǝtien riti kamǝtǝ pen nǝgkiariien irǝ sǝ Kumwesǝn rinǝrihi tǝrini ǝknekin. Nǝpǝn hamǝuvrhǝkin nimwǝ sǝvǝi Kumwesǝn fwe Jerusalem, nǝnǝ

pokis i raməmak fwe kwopun sə ro ikinan anan ia nimwə səvəi Kumwesən. (Eks 25:10-22, 9:4, 16:31-33, Hip 9:4-5, Rev 11:19)

Paal: Paal in kumwesən eikuə riti səvəi nəkur ia Kenan. (Rom 11:4)

Pielsepul: Pielsepul in nəha Setan. Fwe kupwən Farisi me həmwəki Iesu, mhəni ərəha in mə raməkoui irapw nəremhə me ia nərmama ia niskaiien səvəi Pielsepul. Irəha həpkini mhə nīpərhienien ia Iesu mə in raməkoui irapw nəremhə me ia nərmama ia niskaiien səvəi Nənimwīn Ikinan. (Mak 3:22, Luk 11:15)

Pris: Fwe kupwən nəkur Isrel həier ia tənə Ijip, Kumwesən riri pen irəha həuvən ia təkuer Sinae. Ia kwopun nəha in rini nəkwan mə irəha tuhəuvrhəkin nimwə tapolen riti. Nənimwīn səvənhi tramərer pen ia nimwə tapolen nəha ia nəkwai rum sə ro ikinan anan. Kumwesən rərpwi rəgīn ia Eron mə in mine kwənəkwus səvənhi tuhəuvehe mho wok səvəi pris me. Irəha tuhərer ia nīmwrhenhi Kumwesən mine nərmama me səvənhi, mhəvi netə ti nərəhaien. Trīni minuə nərmama hokeikei mə tuhəuvei pen nari riti m Kumwesən, pris me tuhəuvehi nəri nəha mhəuvei pen tukwini səvənraha ia təkure nīfatə səvəi Kumwesən. Ia nəpīn səvəi Iesu fwe kupwən pris me kamho wok me iamīnha irə ia nimwə səvəi Kumwesən fwe ia Jerusalem. Mətə ipwet mine pris asori anan səkitaha in i Iesu Kristo. In əpa ramərer ia nīmwrhenhi Kumwesən mine nərmama me səvənhi mavi simwīn irəha.

Pris asori: In pris riti sə ramərimənu ia pris me nepwɪn səvəi nəkur Isrel.

Pris asori anan: In pris kuatia a sə in rasori ia pris me pam. Ia nuk me pam ia nəpɪn kuatia a in rauvehi nite sipsip muvnimwə ia kwopun sə ro ikinan anan ia nimwə səvəi Kumwesən mə truvehi raka nərəhaien me səvəi nəkur Isrel.

Profet: In iərmama riti sə Kumwesən rauvei pen nəgkiariien min mə trini irapw. Nəpɪn rɪpɪk profet me ia nəpɪn səvəi Oltestamen kəmhəni irapw narimnari me səməme həpkuvehe mhə ihi.

Sapat: In nəpɪn səvəi nəkur Isrel kəmhəfwaki irə. Sapat ramo stat ia 6 klok ia Fraete ia nəruarəv mevən meste Sapat ia nəruarəv ia 6 klok. Ia Sapat nərmama həpko anan mhə wok riti. Irəha hamapwɪs. Nəpɪn nəha in nəpɪn ikinan səvəi nəkur Isrel. Nəgkiariien i sapat ia nəgkiariien səvəi nəkur Isrel fwe kupwən nɪpwɪran rani mə apwɪs. Fwe kupwən, nəpɪn Kumwesən rino tɪprənə, Nəkukuə Ikinan rani mə in rino wok nəpɪn sikis nənə nəpɪn sə ro sefen irə in ro sampam, mapwɪs. Nəpɪn sə ro sefen irə ia nəfwakiiien in nəpɪn səvənhi. Nənə loa me səməme in rɪməuvei pen m Moses rani irapw mə nəpɪn sə ro sefen irə in nəpɪn ikinan səvənhi sə nərmama me səvənhi tuhəpwəh noien wok riti irə. Nənə noien sə nərmama tuhapwɪs ia nəpɪn nəha rɪnahatən raka mə irəha nərmama me səvəi Kumwesən. Ia Niutestamen, Iesu rɪməni irapw mə in ramərimənu ia Sapat (Mat 12:8, Mak 2:28, Luk

6:5). Mətə nəmə asori me səvəi nəkur Isrel haməmwəki in ti nəri nə mə in rino nərmama nepwɪn səməme hamemhə həsanin ia Sapat. Nənə irəha həni mə noien nəha in rino rɪnərui loa. Nənə in ro mwi narimnari me nepwɪn səm əme rerɪnraha rɪrhi mə rɪpkatukwatukw mhə mə tuko ia Sapat.

Sameria, iamə Sameria: Fwe kupwən nəkur Isrel haməmwəki nəkur Sameria. Ia nəpɪn nəha rəknekɪn ti nəkur Isrel mə tuhavən fwe imwəi nəkur Sameria ti nəri nə mə ia nətəien səvənraha nəkur Sameria irəha həmkemik ia nəmri Kumwesən. Trini minuə havən fwe imwənraha nənə irəha mwi tuhəmkemik.

Satusi: Irəha həmwhen ia pati riti. Nepwɪn kamho wok səvəi politik. Nepwɪn kamho wok səvəi nuviien netə ia təkure nifatə səvəi Kumwesən. Nepwɪn kamhətui ti nimwə səvəi Kumwesən. Irəha nəmə asori me səvəi nəkur Isrel. Irəha hamesi pen a loa səvəi Moses səməme kamharə fwe Jenesis, Eksodas, Levitikas, Namba, mine Dutronome. Irəha həni mə nəpɪn iərmama remhə rino sampam. Nənimwɪn ko rɪpkevən mhə ia kwopun riti. Irəha həni mwi mə nagelo me mine nəremhə me həiwən (Wok Me 23:8).

Setan: Nəgkiariien i Setan rakupwən ia nəgkiariien Hipru. In nəgkiariien səvəi nəkur Isrel. Nɪpwɪn mə iəremhə sə raməmwəki iərmama. Setan kupwən in agelo riti səvəi Kumwesən. Mətə Kumwesən rɪnərhi irapw in ia neai ti nəri nə mə in ramaruagən irau Kumwesən mə in trərimənu ia Kumwesən (Aes 14:12-15, Eks 28:11-19).

Sinae: In təkuer riti ia tənə Ijip. Kwopun

nəha Kumwesən rīməuvei pen Loa səvənhi m Moses fwe ikin (Hip 12:18-24).

Tikon: In iərmama sə rāmasitu ia nakalasia me ia nousəsimwinien me səvənraha. Kīməkupwən kuvehi utə tikon me mə tuhasitu ia nakalasia me ia Wok Me 6:1-7. (Fil 1:1, 1Tim 3:8,10-12, Rom 16:1)

Vranda səvəi Solomon: In kwopun riti ia nimwə səvəi Kumwesən. Kwopun nəha nəpīn me pam nəmə asori me səvəi nəkur Isrel kamhəgkiari ia loa səvəi Kumwesən ikin. Ia nəpīn səvəi Iesu kīno nəpai asori ia kəpwier rukurau ia nimwə səvəi Kumwesən. Fwe imwə kīno tənifiə ia nīkaren me pam. Kwopun nəha nərmama kamhəuvehi nəmri nərimīru me ikin ti nuviiēn netə irə. Kwopun nəha kaməvriwei mane me ikin. (Luk 9:45-46, Jon 2:14-16)

Wit: Nari riti rəmwhen ia rais. Rutə rəmwhen ia nurhi mətə ro nukwan. Kaməkwaiekwai, raməsas maməpwəh tekīn. Kaməkwai testesi kwənkwan kamo flaoa irə.

Nəkukuə Ikinan
The New Testament in the Nafe (Kwamera) language of
Southeast Tanna, TAFEA Province, Vanuatu
Niutestamen long lanwis Nafe blong Vanuatu.
Le Nouveau Testament dans la langue Nafe de Vanuatu.
copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nafe (Nafe)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-06-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Apr 2023 from source files dated 30 Nov 2021

26b0f540-c192-5878-be67-18ede9ab1416